

AQUASEARCH OVA ApS
Siljeager 1
7300 Jelling

TILSYNSRAPPORT 2020 – MØLBJERG DAMBRUG

Kommunen skal føre tilsyn med virksomheders miljøforhold¹.

Derfor blev der den 20. november 2020 udført et varslet miljøtilsyn på Mølbjerg Dambrug.

Til stede ved tilsynet var:

- Tommy Johansen, fiskemester på Mølbjerg Dambrug
- Laila Thomsen, konsulent for Struer Kommune

Dambruget drives under CVR-nummer 29637822.

Dambruget ejes af Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.

Der skal følges op på og/eller I skal være opmærksomme på følgende:

- Ved tilsynet blev det konstateret, at den gamle beholder til døde fisk var sløjfet, men at den endnu ikke var fjernet. Vi aftalte, at I fjerner den gamle beholder næste gang, der er gravemaskiner på dambruget.
- Sammenlignet med 2019 synes egenkontrolprøverne at vise en større udledning i 2020. Prøverne for 2020 overskrider gennemsnitligt set grænseværdierne for BI_5 , totalfosfor og totalkvælstof. I opfordres til at være særligt opmærksomme på driften af dambrugets renseforanstaltninger.
- Kravene til iltmætningen i udløbet fra dambruget er på nuværende tidspunkt afhængig af iltindholdet i indløbsvandet (borevandet). Når dambruget bliver miljøgodkendt, vil der i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om en minimumsiltmætning i udløbet fra dambruget.
- På tilsynet blev der konstateret et slamlag op til ca. 15 cm i den gamle bagkanal, hvilket nærmer sig et omfang af større slamansamlinger, og bagkanalen skal derfor snart oprenses. Vi har tidligere drøftet muligheden for at oplægge slam til afvanding på en-

¹ Jf. § 65 i lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven) med senere ændringer.

gen ved siden af bundfældningsbassinet på samme vis som i 2017, indtil dambruget er ombygget jf. ansøgning om miljøgodkendelse.

I har indsendt en ansøgning til Struer Kommune om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Jeres ansøgning er i øjeblikket ved at blive behandlet, og I vil modtage en afgørelse i den nærmeste fremtid.

De pågældende opmærksomhedspunkter uddybes herunder.

Miljøgodkendelse og øvrige tilladelser.

Dambruget har en afgørelse om miljøgodkendelse af 16. november 2012, som er hjemvist til fornyet behandling i kommunen ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 28. maj 2014.

Dambruget er derfor reguleret efter hidtidige tilladelser samt dambrugsbekendtgørelsen fra 2006².

Dambruget har en afgørelse om tilladt foderforbrug fra 28. februar 1990 meddelt efter § 2 i bekendtgørelse om ferskvandsdambrug. Afgørelsen er stadfæstet 22. maj 1990.

Dambruget har en vandindvindingstilladelse fra 16. november 2012 til indvinding af grundvand meddelt efter §§ 20 og 22 i vandforsyningsloven.

Foderforbrug/produktion

Det maksimalt tilladte foderbrug er på 48 tons årligt, jf. afgørelsen om tilladt foderforbrug. Dambruget har dog, siden det blev reduceret i størrelse, været reguleret med maksimalt 8 tons foder pr år.

Ifølge årsindberetningen er der brugt i alt 5,902 tons foder i 2019. Det vurderes ud fra årsindberetningen og en betragtning af dambrugets primære driftsform, at 5,350 tons af denne fodermængde er brugt til moderfisk.

Ifølge bilag 2 til bekendtgørelse om ferskvandsdambrug skal produktionen med undtagelse af produktion af moderfisk tilrettelægges således, at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 1,0.

Foderkvotienten var ifølge årsindberetningen 0,5 (0,552 tons foder til produktion/1,1 tons produceret fisk som tillæg) i 2019.

Der er ingen krav om foderkvotient for moderfisk

² Bekendtgørelse nr. 1325 af 20. november 2006 om ferskvandsdambrug. Bekendtgørelsen finder anvendelse, indtil dambruget har fået meddelt miljøgodkendelse efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug.

Vandforbrug

Det maksimale tilladte vandindtag er 250.000 m³/år, svarende til i gennemsnit 7,9 l/s.

Der må maksimalt indvindes 40 m³/time svarende til 11,1 liter grundvand pr. sekund ifølge dambrugets vandindvindingstilladelse.

Der skal være etableret et Thompson-overfald (udsparring i form af retvinklet trekant) til kontrol af indvindingsmængden, og der skal føres journal over de indvundne vandmængder, jf. vilkår 2 i vandindvindingstilladelsen.

Oplysninger om den indvundne vandmængde i hvert kalenderår skal indsendes til kommunen inden den følgende 1. februar.

Der er endnu ikke etableret en anordning til måling af vandmængden, der indvindes til dambrugsdriften.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget vil der blive stillet vilkår om etablering af måleanordning i dambrugets ind- og udløb, så vandindvindingsmængden løbende kan registreres.

Det er teoretisk muligt at måle vandføringen ved overfaldet fra dambrugets bagkanal til bundfældningsbassinet. Ved tilsynet blev der målt en vandhøjde på 1 cm. Ud fra denne højde kan vandføringen over overfaldet teoretisk beregnes til mindre end 4 l/s. Se tabel 1 herunder.

Parameter	Afløb til bundfældningsbassin	Tilladt vandindtag	Krav overholdt? (ja/nej)
Bredde (cm)	200	-	-
Vandhøjde (cm)	0,5	-	-
Vandføring (l/s)	< 4	11,1	Ja

Tabel 1) Måling af vandføring ved tilsynet.

Idet vandhøjden er meget lav og overløbskanten relativt lang (200 cm) vurderes det imidlertid, at denne målemetode er forbundet med en relativt stor usikkerhed ved det pågældende overfald.

Bundfældningsbassin

Bundfældningsbassinet skal renses mindst en gang om måneden i produktionsperioden, og større slamansamlinger skal fjernes straks ifølge bilag 4.2, pkt. 6, i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev slamlaget på bunden af bundfældningsbassinet kontrolleret. Se oplysninger vedrørende bundfældningsbassinet i tabel 2.

Parameter	Måling
Dybde (m)	0,5
Bredde (m)	7
Længde(m)	13
Oprensningsmetode	Manuel pumpe
Slamlag ved tilsyn (cm)	5-10
Seneste oprensning (dato)	13. oktober 2020
Oprensningsinterval overholdt? (Ja/Nej)	Ja

Tabel 2) Kontrol af bundfældningsbassin.

Der må ikke udledes en større vandmængde fra dambruget, end rensningsanlæggene er dimensioneret til, jf. § 7 i dambrugsbekendtgørelsen. Vand fra dambrugsdriften skal have en opholdstid i bundfældningsbassinet på minimum 25 minutter, før det udledes til vandløbet, og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet må ikke overstige 2,5 cm/s, jf. bekendtgørelsens bilag 4.

Ved hjælp af luftfoto (fra 2016) er bundfældningsbassinets længde og bredde målt til henholdsvis 13 og 7 m, hvilket giver et areal opmålt til 91 m². Med en gennemsnitsdybde på 0,5 m har bassinet således et rumfang på i alt 45,5 m³ og et tværsnitsareal på 3,5 m².

Ved tilsynet blev estimeret en vandføring på mindre end ca. 4 liter per sekund ved udløbet fra bundfældningsbassinet.

Under forudsætning af laminart flow gennem bundfældningsbassinet er opholdstiden 190 minutter³ og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet 0,1 cm/s⁴ ved et flow på 4 l/s og en dybde på 0,5 m.

Bundfældningsbassinet vurderes således at være dimensioneret, så det lever op til kravene.

Hvis du er uenig i de nævnte dimensioner af bundfældningsbassinet, bedes du kontakte mig.

³ $45.500 \text{ l} / (4 \text{ l/s} \times 60 \text{ s/min}) = 190 \text{ min}$

⁴ $(4 \text{ l/s} \times 1.000 \text{ cm}^3/\text{l}) / (3,5 \text{ m}^2 \times 10.000 \text{ cm}^2/\text{m}^2) = 0,1 \text{ cm/s}$

Ilt og egenkontrolprøver

Iltmætningen i dambrugets afløbsvand skal altid være mindst 60 %. Hvis iltmætningen ved indløbet er 70 % eller derunder, må iltmætningen dog reduceres med maksimalt 10 % af fuld iltmætning, jf. bilag 3, pkt. 3 i dambrugsbekendtgørelsen.

Der blev på tilsynet ikke målt iltindhold i udløbet til Vasen Bæk grundet defekt iltmåler.

Der skal udtages 2 egenkontrolprøver årligt i perioden april til oktober, jf. § 14, stk. 1 i dambrugsbekendtgørelsen. Indretning og drift af dambrug skal sikre, at koncentrationen af modifieret BI_5 , suspenderet stof, totalfosfor, ammoniumkvælstof og totalkvælstof i ufiltreret vand fra dambrugets indløb til udløb maksimalt forøges med de værdier, som fremgår af bilag 3, pkt. 1 i dambrugsbekendtgørelsen.

Der er udtaget 2 egenkontrolprøver i 2019 og 2 egenkontrolprøver i 2020. Se data for prøverne i tabel 3 nedenfor.

Parameter	Gennemsnit (2019)	Gennemsnit (2020)	Krav	Krav overholdt? (2019) (ja/nej)	Krav overholdt? (2020) (ja/nej)
BI_5 (mg/l)	1,8	1,2	$\leq 1,0$	Nej	Nej
Suspenderet stof (mg/l)	-1,1	-0,7	$\leq 3,0$	Ja	Ja
Totalfosfor (mg/l)	0,00	0,10	$\leq 0,05$	Ja	Nej
Ammoniumkvælstof (mg/l)	0,16	0,24	$\leq 0,4$	Ja	Ja
Totalkvælstof (mg/l)	0,68	1,17	$\leq 0,6$	Nej	Nej
Iltmætning indløb (%)	2	5	-	-	-
Iltmætning udløb (%)	77	74	$\geq 60^*$	Ja	Ja

* Kravene til iltmætningen i udløbet fra dambruget er på nuværende tidspunkt afhængig af iltindholdet i indløbsvandet (borevandet).

Tabel 3) Gennemsnitlig udledning jf. egenkontrolprøver.

Sammenlignet med 2019 synes egenkontrolprøverne at vise en større udledning i 2020. Prøverne for 2020 overskrider gennemsnitligt set grænseværdierne for BI_5 , totalfosfor og totalkvælstof.

Kravene til iltmætningen i udløbet fra dambruget er på nuværende tidspunkt afhængig af iltindholdet i indløbsvandet (borevandet). Når dambruget bliver miljøgodkendt, vil der i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om en minimumsiltmætning i udløbet fra dambruget.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget vil der desuden blive stillet vilkår om yderligere renseforanstaltninger og maksimale udleder-grænseværdier.

Afgitring

Dambruget anvender udelukkende vand fra boring, og der er derfor ingen krav om afgitring i indløb.

Den gamle udløbskasse fra Fousing Dambrug var installeret ved udløbet fra Mølbjerg Dambrug.

Ved tilsynet kunne det konstateres, at vandløbet har eroderet brinken på begge sider af udløbskassen, så kassen ikke længere flugter med vandløbsbrinken, hvilket kan bevirke, at udløbskassen og dermed afgitringen ved større afstrømninger skylles helt eller delvist væk fra udløbsrøret.

I skal være opmærksom på, at det er jeres ansvar at sikre, at dambrugets udløbskasse og afgitring er tætsluttende og forsvarligt monteret i vandløbsbrinken og omkring udløbsrøret. I bør derfor sikre vandløbsbrinken omkring udløbskassen ved at fylde grus eller større håndsten ned på begge sider af udløbskassen, så alt vandet fra dambruget ledes gennem kassen, og så det sikres, at vandløbet ikke kan grave udløbskassen fri af brinken igen.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at Struer Kommune accepterer afgitringen på nuværende tidspunkt men samtidig understreger, at kommunen ikke dermed har taget stilling til, om afgitringen og/eller afgitringens gitterstave lever op til kravene i § 14, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug, som er den bekendtgørelse, dambrugets skal godkendes efter.

Faunaprøver

Målsætningen for faunaklassen ved stationerne opstrøms og nedstrøms dambruget i Vassen Bæk er for begge stationers vedkomme DVFI 6. Ved faunaundersøgelsen i 2020 blev faunaklassen ved stationen opstrøms dambruget bedømt til DVFI 5 og ved stationen nedstrøms dambruget til DVFI 4.

Målsætningerne for faunaklassen er således ikke opfyldt hverken opstrøms eller nedstrøms for dambruget.

Medicin og hjælpestoffer

Dambruget har endnu ikke en miljøgodkendelse, som regulerer anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ifølge årsindberetningen for 2019 er der anvendt følgende hjælpestoffer:

- 5 kg blåsten.
- 150 kg formalin (23,4%).

Driftsjournal

Der skal føres driftsjournal, som skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 5, jf. § 12 i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev i lighed med tidligere år fremvist meget udførlig og fyldestgørende driftsjournal vedrørende bl.a. foderforbrug og forbrug af hjælpestoffer fordelt på enkelte damme, afgang af fisk, afhentning af døde fisk samt oprensning af damme og bundfældningsbassin.

Slam

Ifølge årsindberetningerne for 2019 samt de foregående 4 år er der ikke bortkørt slam i de pågældende år. Du har efter tilsynet i 2020 oplyst via e-mail, at slammet, der blev lagt op til afvanding på arealet ved siden af bagkanal og bundfældningsbassin i vinteren 2017/18, er bortkørt primo 2018 og afhændet til Nomi4S i Holstebro. Du har vedhæftet dokumentation for dette i form af faktura fra vognmand.

Analyseresultaterne af den slamprøve, der er udtaget i januar 2018, viste at slammet overholdt grænseværdierne for tungmetaller, og slammet kunne derfor lovligt være udbragt på landbrugsjord. Husk at anmelde eventuel udbringning af slam på landbrugsjord til den pågældende kommune, hvor slammet udbringes.

På tilsynet blev der konstateret et slamlag op til ca. 15 cm i den gamle bagkanal, hvilket nærmer sig et omfang af større slamansamlinger, og bagkanalen skal derfor snart oprenses. Vi har tidligere drøftet muligheden for at oplægge slam til afvanding på §3 arealet ved siden af bundfældningsbassinet på samme vis som i 2017, indtil dambruget er ombygget jf. ansøgning om miljøgodkendelse.

I har indsendt en ansøgning til Struer Kommune om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Jeres ansøgning er i øjeblikket ved at blive behandlet, og I vil modtage en afgørelse i den nærmeste fremtid.

Det blev på tilsynet i 2018 aftalt, at okkerslam fra okkerfilteret ved klækkehuset fremover ledes med vandet ned på selve dambruget, hvor okker og andre partikler kan renses fra vandet i dambrugets renseforanstaltninger. Tommy Johansen oplyste på tilsynet at denne fremgangsmetode fortsat anvendes, idet vand og okkerslam føres fra klækkehuset til dambruget via afløb i gulvet af kummehuset.

Affald

Døde fisk skal optages mindst en gang dagligt ifølge § 10 i dambrugsbekendtgørelsen. Fiskene skal opbevares i lukket plast- eller metalbeholder, indtil de føres til destruktions- eller forbrændingsanstalt.

I tilsynsbrevet for tilsynet i oktober 2017 er det indskærpet, at den gamle beholder til opbevaring af døde fisk fjernes eller på anden vis sløjfes senest d. 1. januar 2018.

Ved tilsynet blev det konstateret, at den gamle beholder til døde fisk var sløjfet, men at den endnu ikke var fjernet. Vi aftalte, at I fjerner den gamle beholder næste gang, der er gravemaskiner på dambruget.

Olietanke

Der er ikke registreret olietanke i BBR på matriklen.

I øvrigt

Kommunen skal ud fra tilsynet offentliggøre en tilsynsrapport, der beskriver, om virksomheden overholder de love, regler og afgørelser, der er ført tilsyn med. Offentliggørelsen sker digitalt på Danmarks Miljøadministrations hjemmeside <https://dma.mst.dk/>.

Tilsynet er omfattet af brugerbetaling.

Hvis du har spørgsmål vedrørende tilsynet eller miljøforhold i øvrigt, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen
Elsebet Bondgaard
Struer Kommune

Kopi til

Ejer Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.